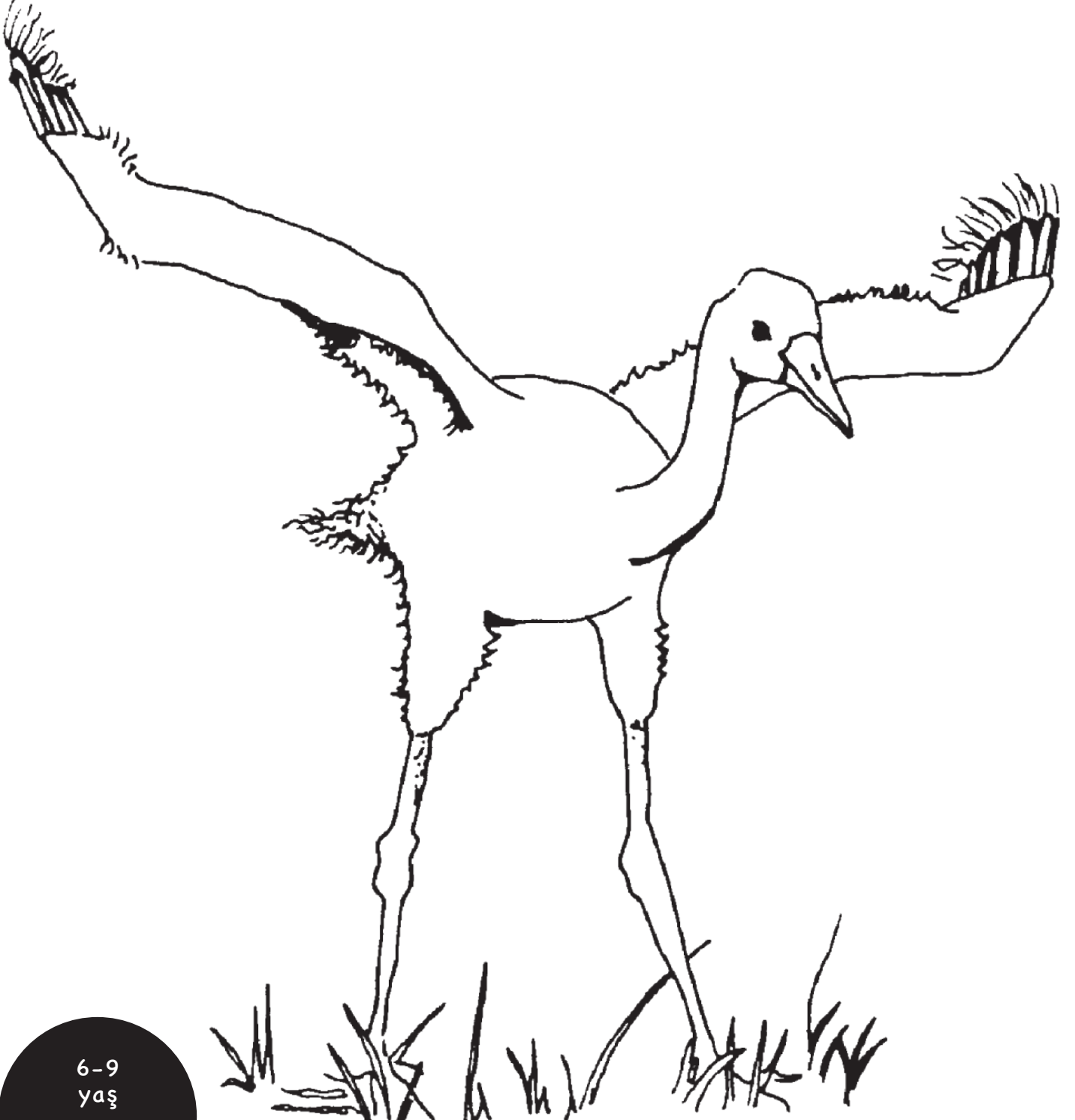

HEY, TURNA SEN KİMSİN?

ö ğ r e n c i k i t a p ç ı ğ ı

6-9
yaş

WWF-Türkiye (Doğal Hayatı Koruma Vakfı) Kasım 2014
Büyük Postane Caddesi, No:19 Kat:5 Bahçekapı, İstanbul
Tel: 0212 528 20 30
Faks: 0212 528 20 40
www.wwf.org.tr
info@wwf.org.tr

Orjinali: ICF (Uluslararası Turna Koruma Vakfı) tarafından hazırlanmıştır.
Activity Packets, Level I: Chick Chat: An Introduction to Cranes
(Preschool - 2nd grade)
Level II: Cranes, Kids and Wetlands: Exploring Cranes and Their Habitats
(3 - 5 grade)
International Crane Foundation
E-11376 Shady Lane Rd. P.O. Box 447
Baraboo, WI 53913 USA
Phone: 608.356.9462
Fax: 608.356.9465
<http://www.savingcranes.org/>

Bu kitapçığın Türkçe uyarlaması, WWF-Türkiye tarafından yürütölen 'Turnalar Hep Uçsun' projesi kapsamında Brisa'nın desteğiyle hazırlanmıştır.

Çeviri ve tasarım uygulama: Tuęba Can

Uyarlama: Tuęba Can, Meltem Ceylan Alibeyoęlu,

Kerem Ali Boyla, Nilüfer Araç

Düzelti: Tuęba Uğur

Katkı sağlayanlar: Ozan Kaan Sadıklar, Bengi Yetiřer, Ezgi Söyler

BRISA

BU KİTABIN SAHİBİ

.....

ÖĞRETMENİNİN ADI

.....

SINIFI

.....

Benim Adım Turna

Hey, şu uzun gagalı, uzun boyunlu, uzun bacaklı, zarif turnaya bak. Peki senin uzun bir gagan olsa ne işine yarardı? Uzun bir boynun olsa ne yapardın? Ya uzun bacakların olsa nerede yaşardın?

Turnanın güçlü ve uzun bir gagası var. Bu sayede toprağı ve siğ sulardaki dip çamuru kolayca kazar.

Peki uzun boynuna ne demeli? Yiyecek ararken yere eğilmesine yarar.

Turnanın bacakları da çok uzun. Bacakları, besinini bulduğı ve yuva yaptığı siğ sularda yürümeye elverişli!

Turna'nın uçan kuşlar arasında en uzun kuş olduğunu biliyor muydun? 1,5 metreden uzun turnalar var.

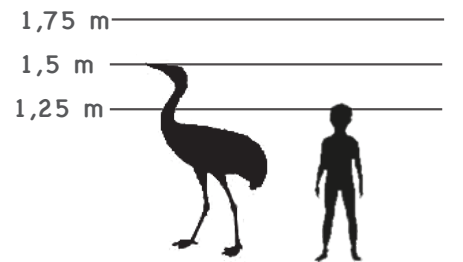
Birçok turnanın tepesinde kırmızı bir bölge bulunur. Bir turna, tepesini diğer turnalara ya da insanlara gösterirse bunun bir tek anlamı vardır: DUR!

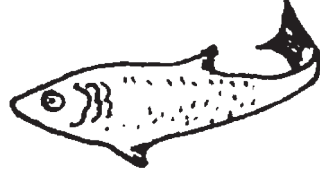
Dur uyarısını sen nerelerde görüyorsun?

Haydi bu turnayı boya.

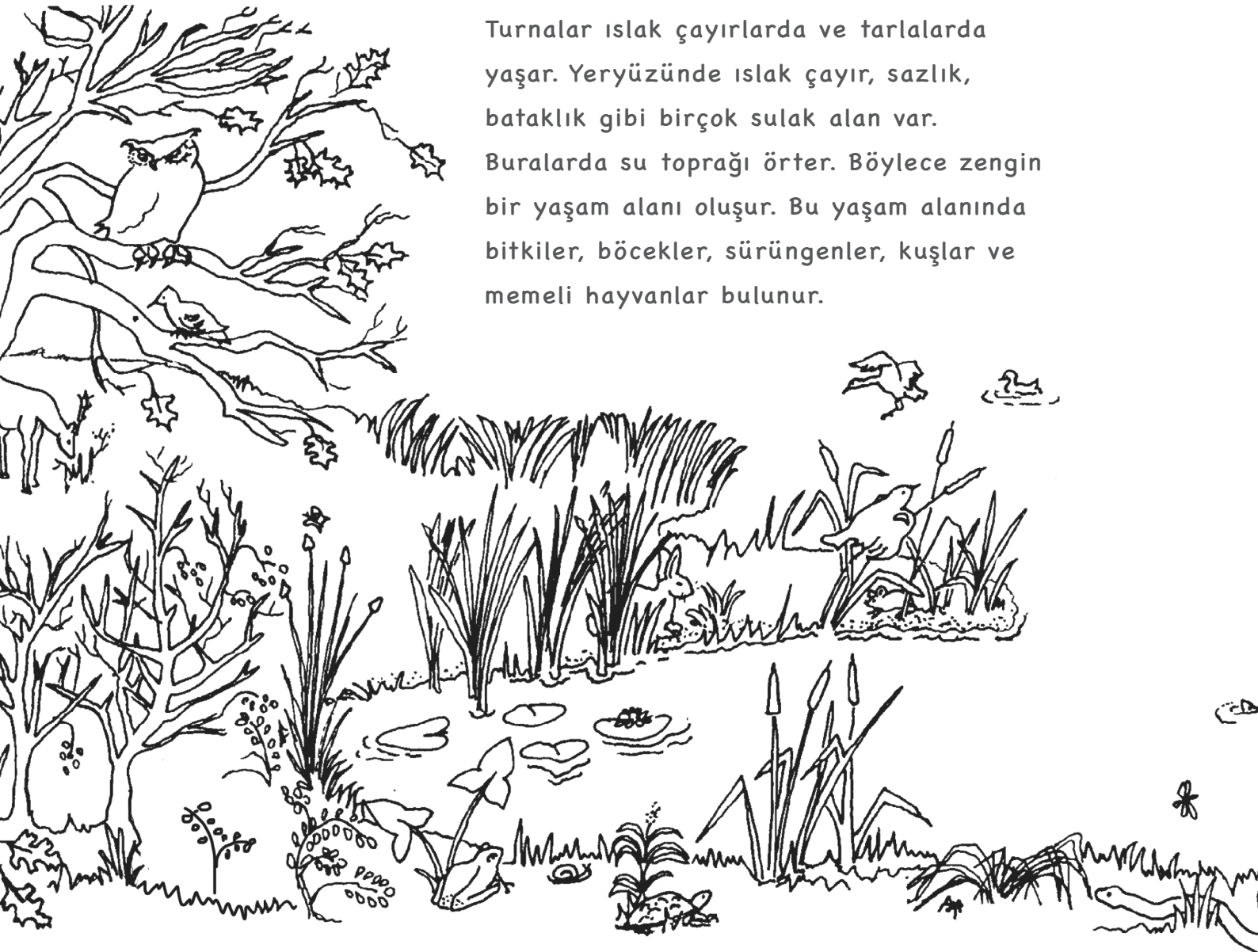
Senin boyun kaç?
Ölç ve buraya yaz.

Turnalar Nerede Yaşar?

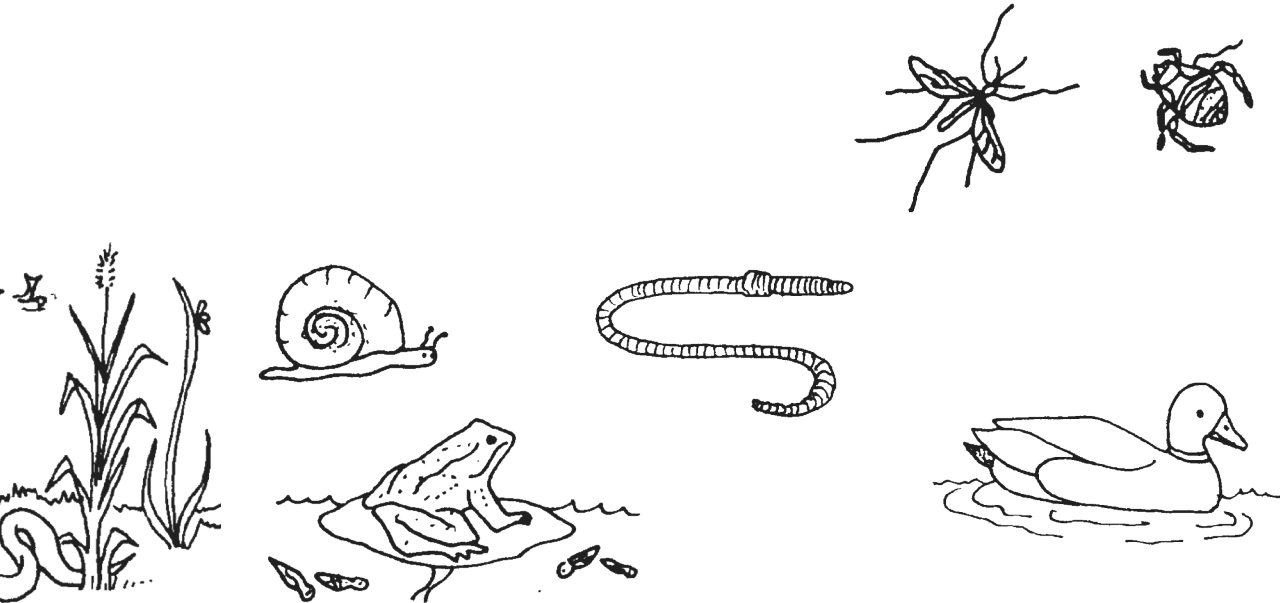

Turnalar ıslak çayırlarda ve tarlalarda yaşar. Yeryüzünde ıslak çayır, sazlık, bataklık gibi birçok sulak alan var. Buralarda su toprağı örter. Böylece zengin bir yaşam alanı oluşur. Bu yaşam alanında bitkiler, böcekler, sürüngenler, kuşlar ve memeli hayvanlar bulunur.

Üstelik sulak alanlar, tıpkı böbreklerimiz gibi çalışır. Suyun süzülmesine ve temizlenmesine yardım eder. Sellerin önlenmesini sağlar. Ayrıca sulak alanlar o kadar güzeldir ki, buraları gezmek bizi mutlu eder.

Sulak alanlarda başka hangi canlılar yaşar? Resmi incele ve bu canlıların adını söyle. Bunlar dışında sulak alanlarda yaşadığını bildiğin bir canlı varsa resme ekle.

Turnalar Nelerle Beslenir?

Bir turna olsan bütün gün ne yapardın, düşünsene? Sabah ne zaman uyanırdın? Uyanınca ne yapardın? Nasıl uyurdun? Peki nelerle beslenirdin?

Turnalar sabahları çok erken, gün ağarırken uyanır, esner, temizlenir ve su içerler. Sonraki etkinlikleri beslenmektir. Turnalar geceleri tek ayaklarının üzerinde tüner. Kafalarını içeri çekerler ve kanatlarının koyarlar.

Sence turnalar;
Yiyeceklerini nereden bulurlar?
Nelerle beslenirler?
Yavrularını nelerle beslerler?

Turnaların nelerle beslendiklerini düşünmen için sana bir ipuçu daha. Aşağıdakileri incele ve turnaların besini olduğunu düşündüklerini boya ya da işaretle.

Aykkabı

Fare

Sümüklü böcek

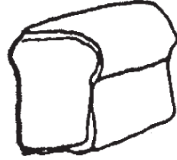
Sosisli sandviç

Dondurma

Saz

Ekmek

Mısır

Kaplumbağa

Elma

Yusufçuk

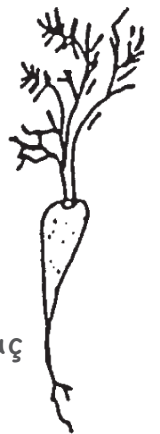
Gazlı içecek

Omlet

Pasta

Havuç

Karınca

Domates

Balık

Hamburger

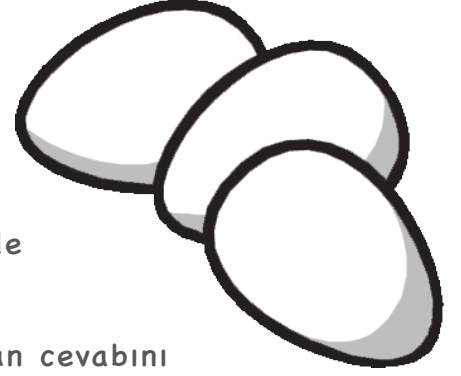

Solucan

Civciv Çıkacak Kuş Çıkacak

İşte turna yumurtaları. Civcivlerin bu yumurtaların içinde gelişmesi 25-30 gün sürer.

Bu süre boyunca anne ve baba onları sıcak tutmak ve güvende kalmalarını sağlamak için yumurtaların üzerinde otururlar. Yani kuluçkaya yatarlar. Yumurtalar çatlayıp civcivler içinden çıktığında nasıl görünürler? Bu sorunun cevabını nokta birleştirme oyunuyla öğrenebilirsin. Önce yumurtaların içindeki işlemleri birer birer yap.

$5+3=8$

$1+6=7$

$30-5=$

$30+5=$

$15-3=$

$4+11=$

$9+20=$

$7-1=$

$19-5=$

$23+5=$

$9+2=$

$15-15=$

$20-2=$

$32+5=$

$25-6=$

$24-2=$

$1+1=$

$40-9=$

$12+9=$

$5+4=$

$20-4=$

$15+9=$

$35-2=$

$35+4=$

$40+5=$

$10+10=$

$41+9=$

$50-9=$

$35+1=$

$21+6=$

$20+18=$

$9-6=$

$28+4=$

$39-5=$

$2+2=$

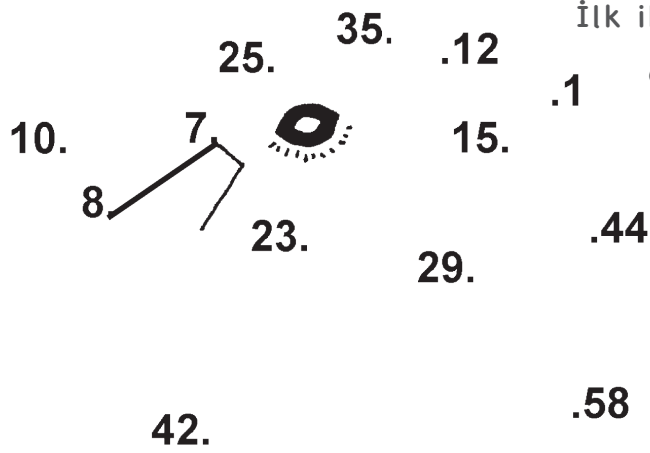
$9-4=$

$9+4=$

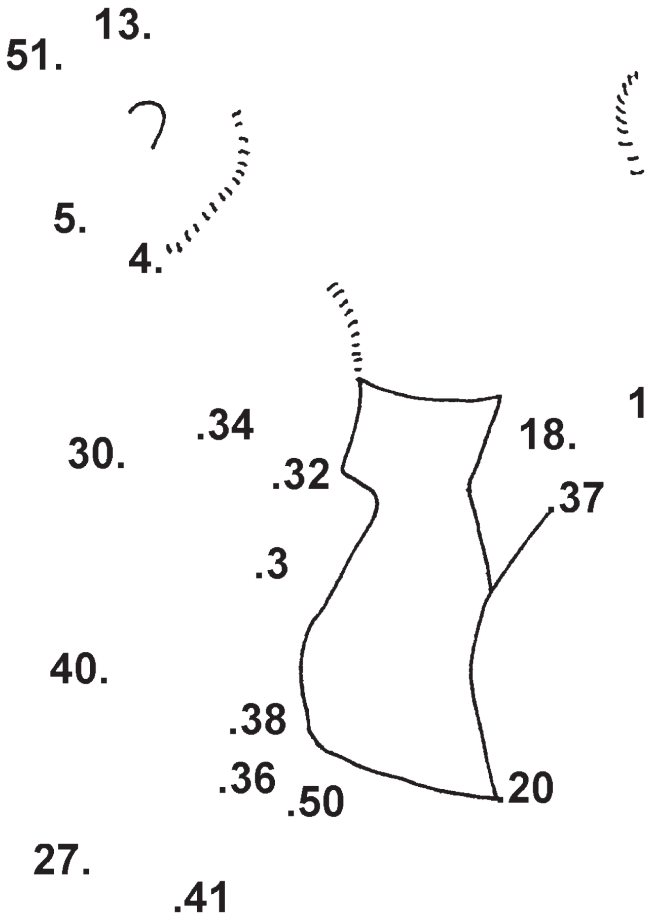
$20-3=$

$20+3=$

$10-2=$

İlk iki yumurtadaki işlemleri senin için
cevapladık. Bu iki işlemin sonucu 8 ve 7.
8 ve 7 sayılarının yanındaki iki noktayı
birleştirerek civcivi senin için
çizmeye başladık. 7 sayısını
hangi sayı ile birleştireceğini
bulmak için haydi üçüncü
işlemi ve diğerlerini de
soldan sağa ilerleyerek
sen yap. Bu arada nokta
birleştirme oyununda bu
sayfadaki tüm sayıları
kullanmayacaksın,
yalnızca işlemlerden
çıkan sayıları
kullanacaksın dikkat et.

Turna Kuklası Yapalım

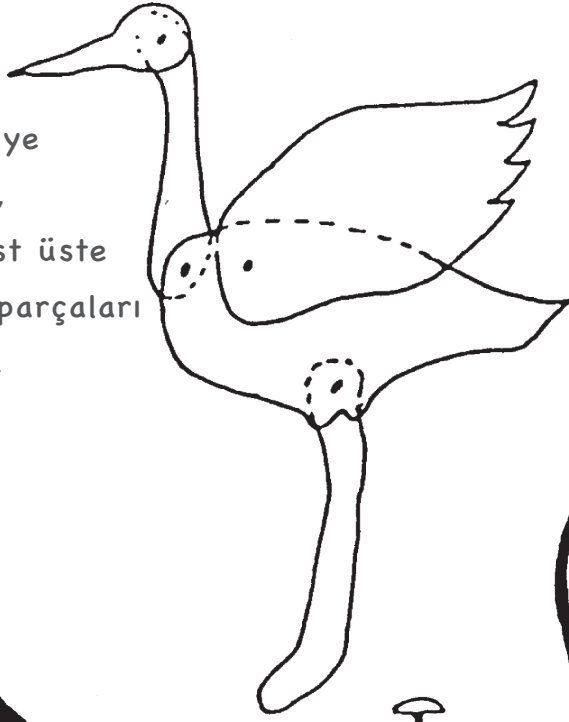
D.
arkaya gelecek

Turna kuklası yapmak çok kolay.
Önce bu ve bundan sonraki sayfayı ayrı ayrı fon kartonuna yapıştırın. Ardından parçaları, boyayın ve makasla keserek kartondan çıkarın.

C.

Maşa raptiye yardımıyla, harfleri üst üste getirerek parçaları birleştirin.

Kuklan bittiğinde bu şekilde görünecek.

C.
arkaya gelecek

B.

D.

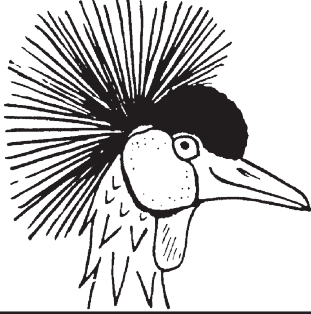
Maşa raptiyenin iki ucunu, parçaları birleştirdikten sonra yanlara kıvrın.

A.
arkaya gelecek

B.
arkaya gelecek

Taçlı Turna Adı Nereden Gelir?

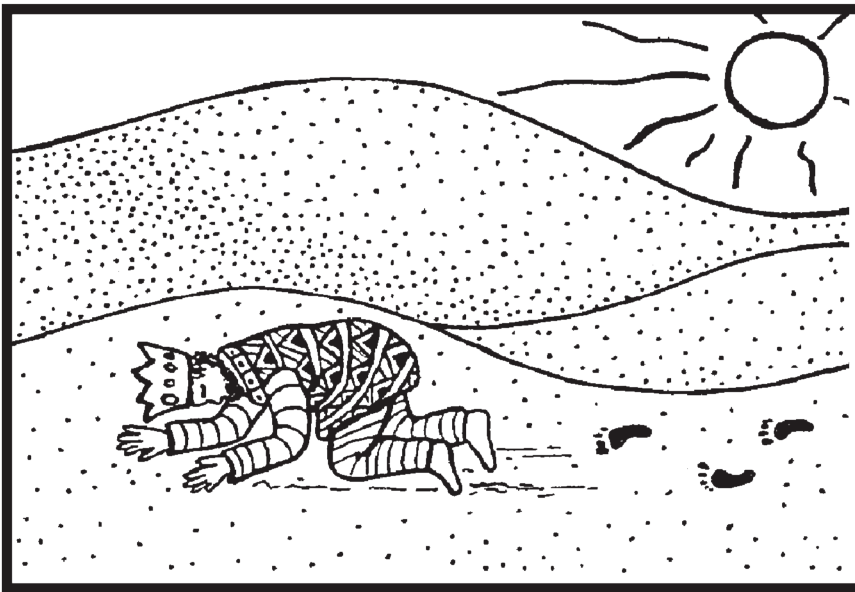
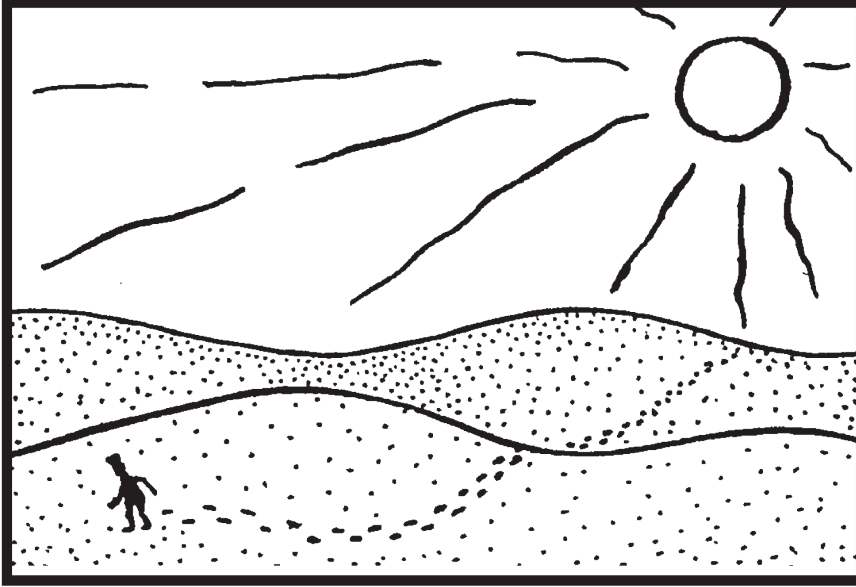
Taçlı turna adının nereden geldiğini öğrenmek ister misin? Haydi, Altın Taçlı Turna adlı Afrika masalını oku. Masalın resimlerini boyamayı unutma.

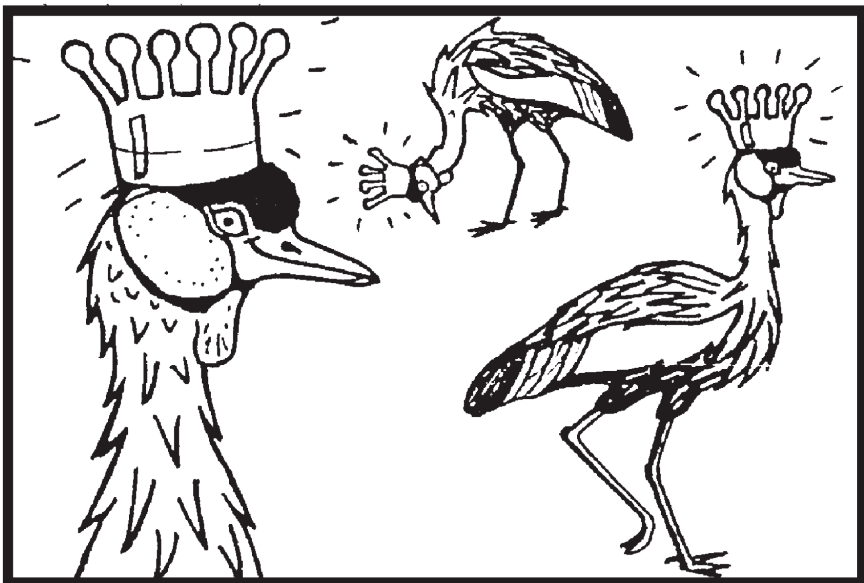
Altın Taçlı Turna

Evvel zaman içinde kalbur saman içinde büyük bir kral yaşarmış. Bu kral birgün çölde kaybolmuş. Kızgın çöl güneşi altında günlerce yürümüş ve susuz kalmış. Aç susuz kral yolunu bulmaya çalışırken çok yorulmuş ve en sonunda yere yığılmış. Artık öleceğini düşünmeye başlamış. Tam o sırada, çölün üzerinden bir turna sürüsü geçiyormuş. Kralın zor durumda olduğunu görmüşler. Turnalar krala yardım etmeye karar vermişler. Onu sırtlarına alıp ülkesine götürmüşler. Böylece kralın hayatı kurtulmuş! O da bu iyilik için turnalara teşekkür etmek istemiş. Her birine altın taç hediye etmiş. Birçok insan turnaların altın taçlarını görünce hayran olmuş. Ancak bazıları bu taçlara sahip olmak istemiş ve turnaları öldürmeye başlamış. Kral bunu duyunca çok üzülmüş, çok öfkelenmiş. Nasıl olur da turna arkadaşları taçları yüzünden öldürülürmüş! Elini şöyle bir sallamış. Sallamasıyla bir anda turnaların taçları parlak, altın sarısı tüylere dönüşmüş. O günden sonra turnalar, taçlı turna adıyla anılmaya başlamış.

Aşağıdaki resimleri boya.
Sonra resimleri ve metinleri
çerçevelerinden keserek çıkar.
Son olarak resimlerle metinleri
birbirleriyle eşle ve resimleri
hikayeye uygun sırala.

Evvel zaman içinde kalbur saman içinde büyük bir kral yaşarmış. Bu kral birgün çölde kaybolmuş. Kızgın çöl güneşi altında günlerce yürümüş ve susuz kalmış.

Aç susuz kral yolunu bulmaya çalışırken çok yorulmuş ve en sonunda yere yığılmış. Artık öleceğini düşünmeye başlamış.

Tam o sırada, çölün üzerinden bir turna sürüsü geçiyormuş. Kralın zor durumda olduğunu görmüşler.

Turnalar krala yardım etmeye karar vermişler. Onu sırtlarına alıp ülkesine götürmüşler.

Böylece kralın hayatı kurtulmuş! O da bu iyilik için turnalara teşekkür etmek istemiş. Her birine altın taş hediye etmiş.

Birçok insan turnaların altın taşlarını görünce hayran olmuş. Ancak bazıları bu taşlara sahip olmak istemiş ve turnaları öldürmeye başlamış.

Kral bunu duyunca çok üzülmüş, çok öfkelenmiş. Nasıl olur da turna arkadaşları taşları yüzünden öldürülürmüş!

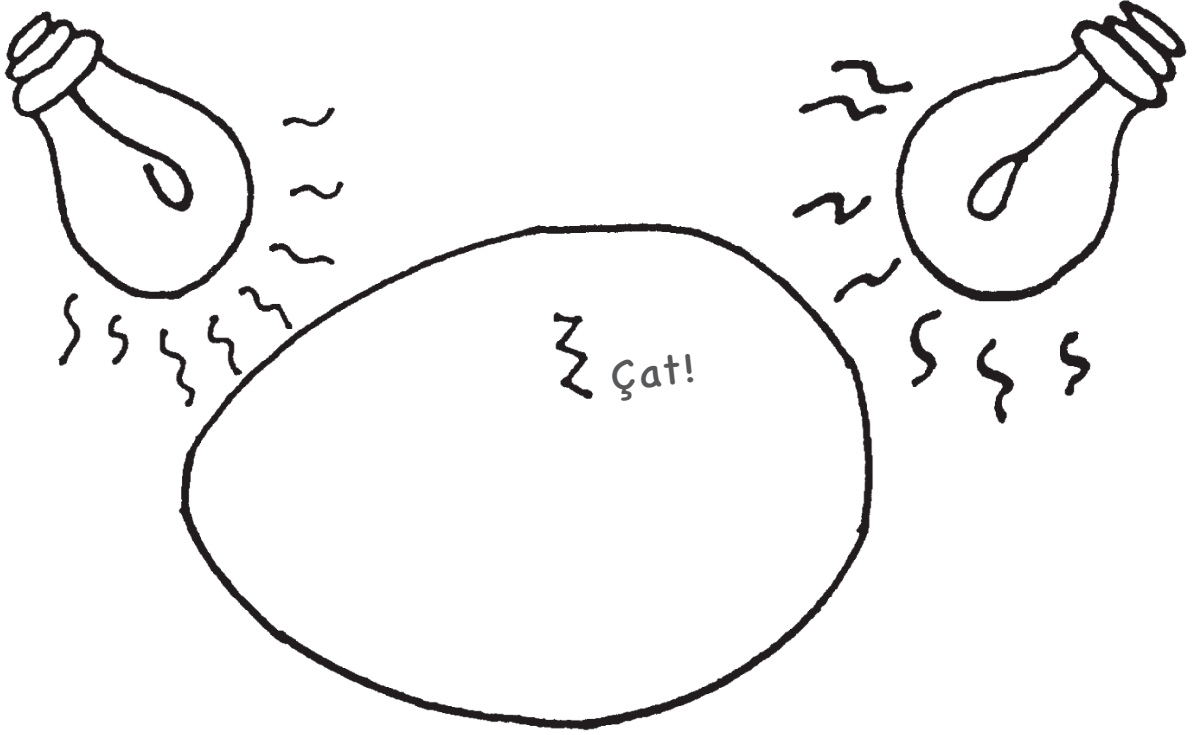
Elini şöyle bir sallamış. Sallamasıyla bir anda turnaların taşları parlak, altın sarısı tüylere dönüşmüş. O günden sonra turnalar, taşlı turna adıyla anılmaya başlamış.

Allı Turna

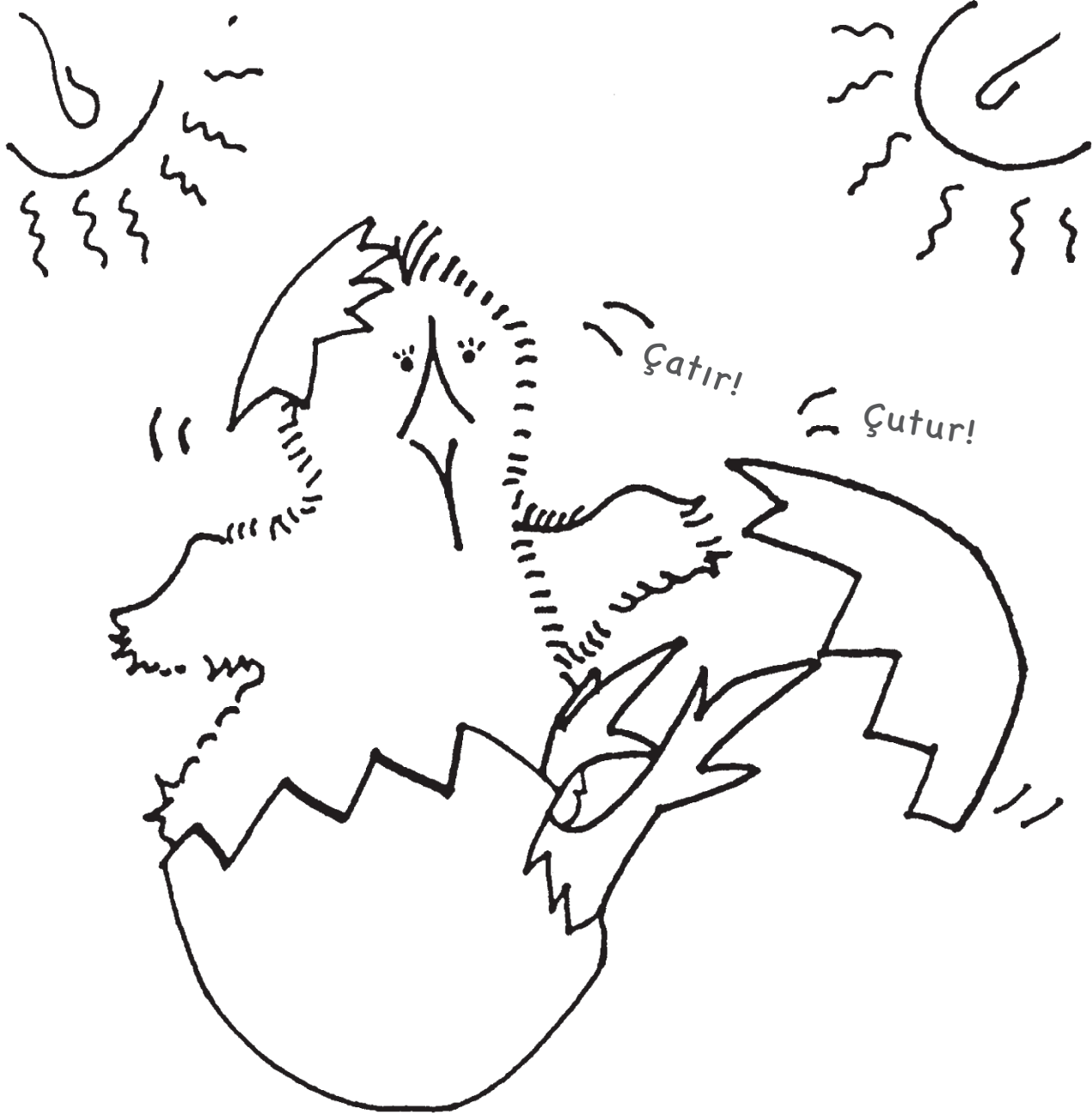
Doğa korumacılar,
allı turnayı nasıl
koruyor öğrenmek
ister misin? Haydi, Allı
Turna öyküsünü oku.
Öykünün resimlerini de
boyayabilirsin.

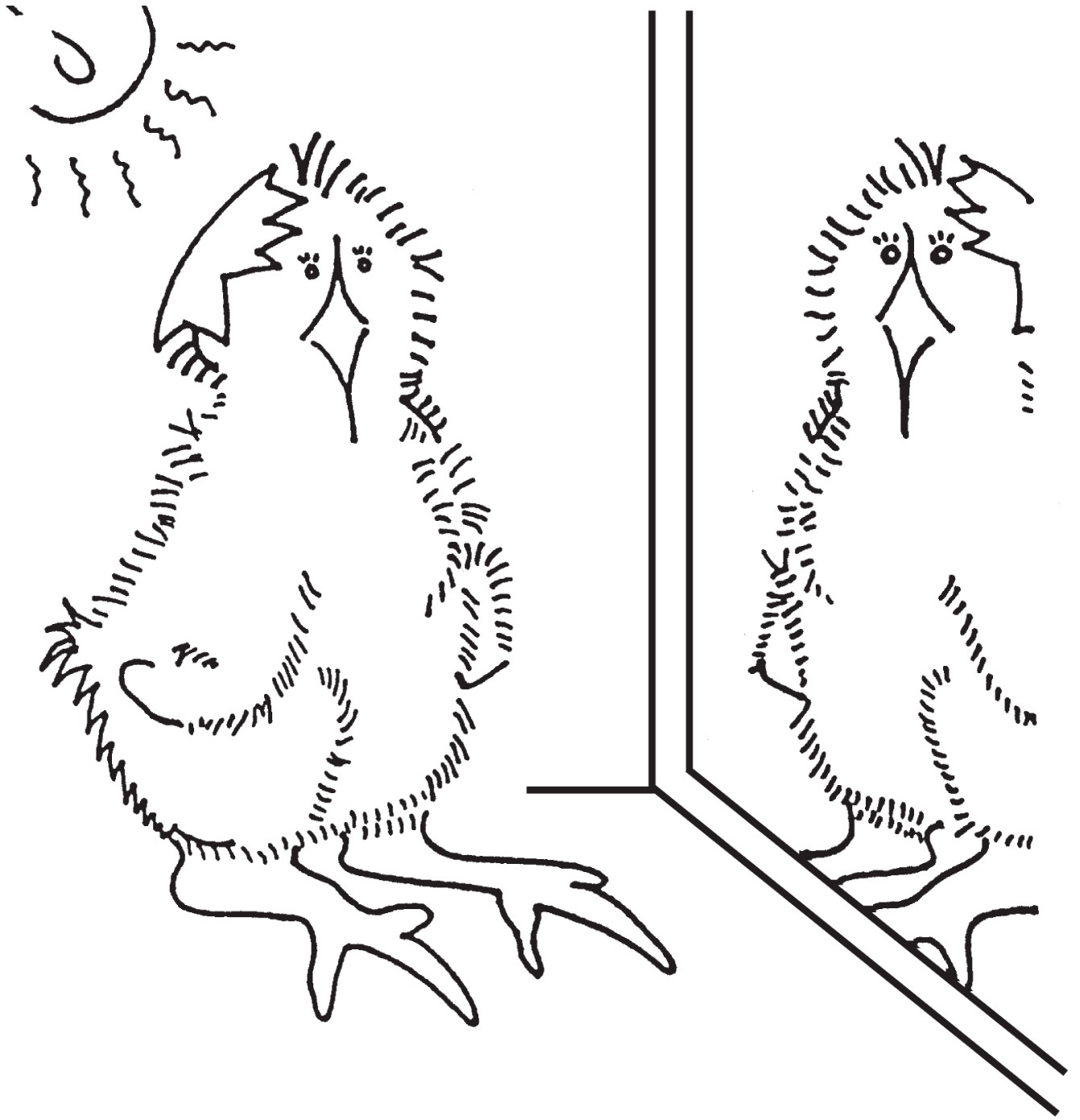
KULUÇKA MAKİNESİ

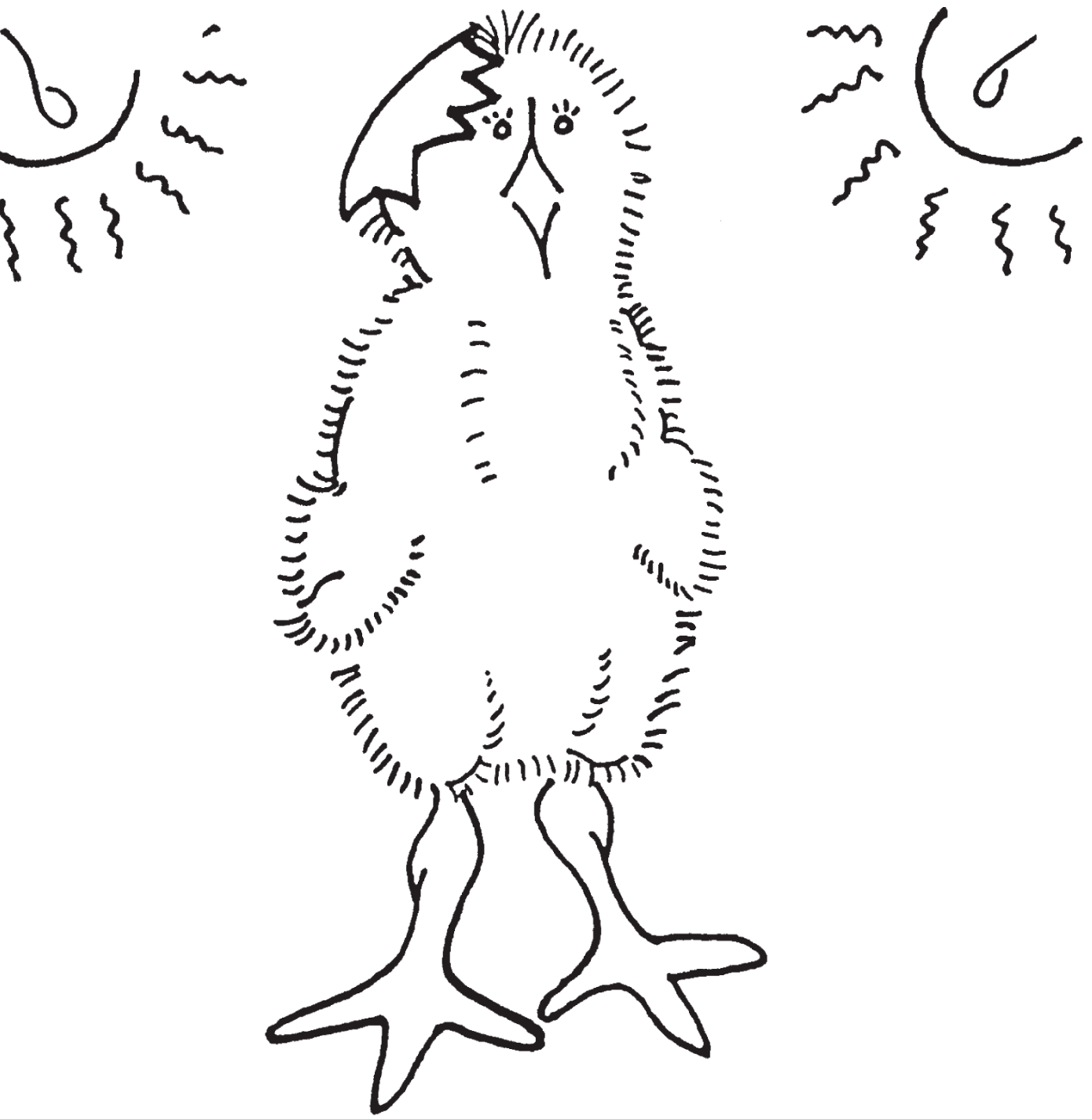
Merhaba,
Buradayım!
Göremiyor musun beni?
Doğru ya yumurtanın içindeyim.
Burada çok güvendeyim.
Evet biraz karanlık ama sıcak.
Yine de ne güzel olurdu yumurtadan çıkmak!
Bir dakika...

Yumurthanın kabuğunu gagalıyorum,
Küçük bir delik açıyorum.
Sonra dönüyorum yumurthanın içinde,
Kabuk çatlıyor böylece.
Yaşasın! Yumurtadan çıktım.
Ama burası neresi, çok şaşkınım,
Şöyle bir çevreme bakınayım.

İşte bir ayna!
Baksana bana,
Pek tatlı bir civcivim.
Vücudumu tutan sıcacık,
Kahverengi tüylerim var,
Kabarık ve yumuşacık.

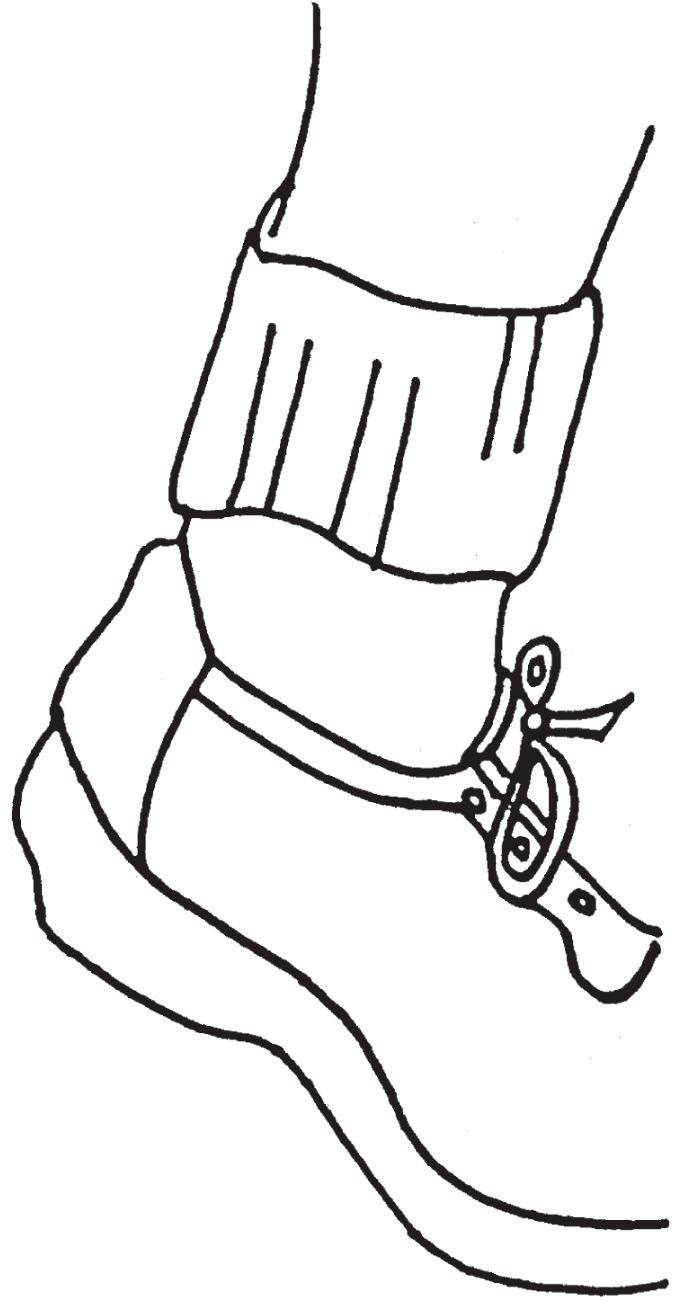
Ya bacaklarım?
Hem kocaman hem güçlü!
Gagam da pek kuvvetli!
Gaga demişken acıktım,
Bana yemek verin haydi.

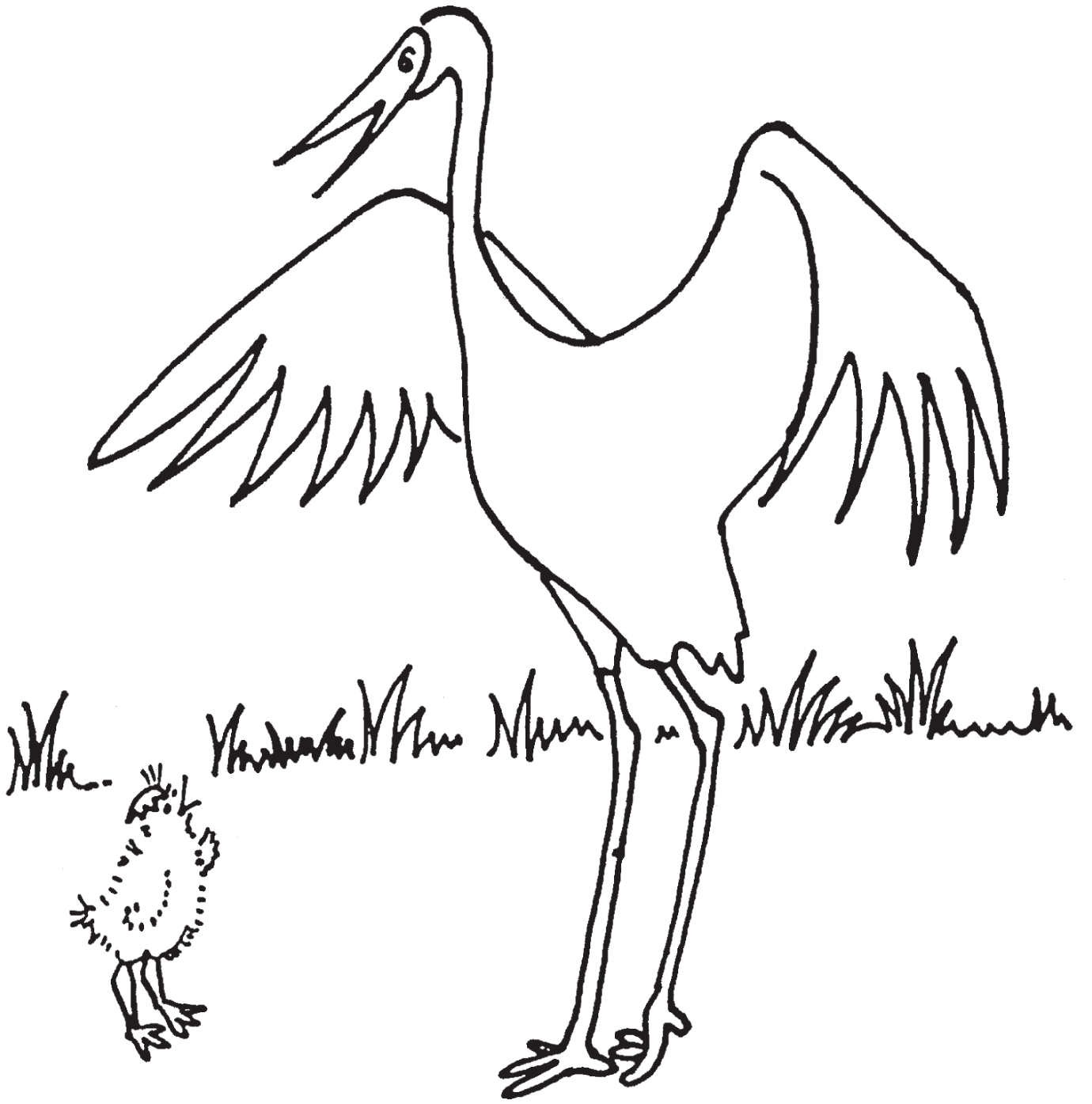
Ne yiyebileceğime bakırken
Biri geldi yanıma
Konuştu hemen
"Hoş geldin küçük civciv,
Ben Leyla
Seninle ben ilgileneceğim" dedi bana.

Ben yemeđimi yerken
Leyla izledi beni,
Neler yediđimi not etti.
“Sonra yürüyüşe çıkalım mı?” deyince,
Çok sevindim çünkü bayılışım gezmeye.

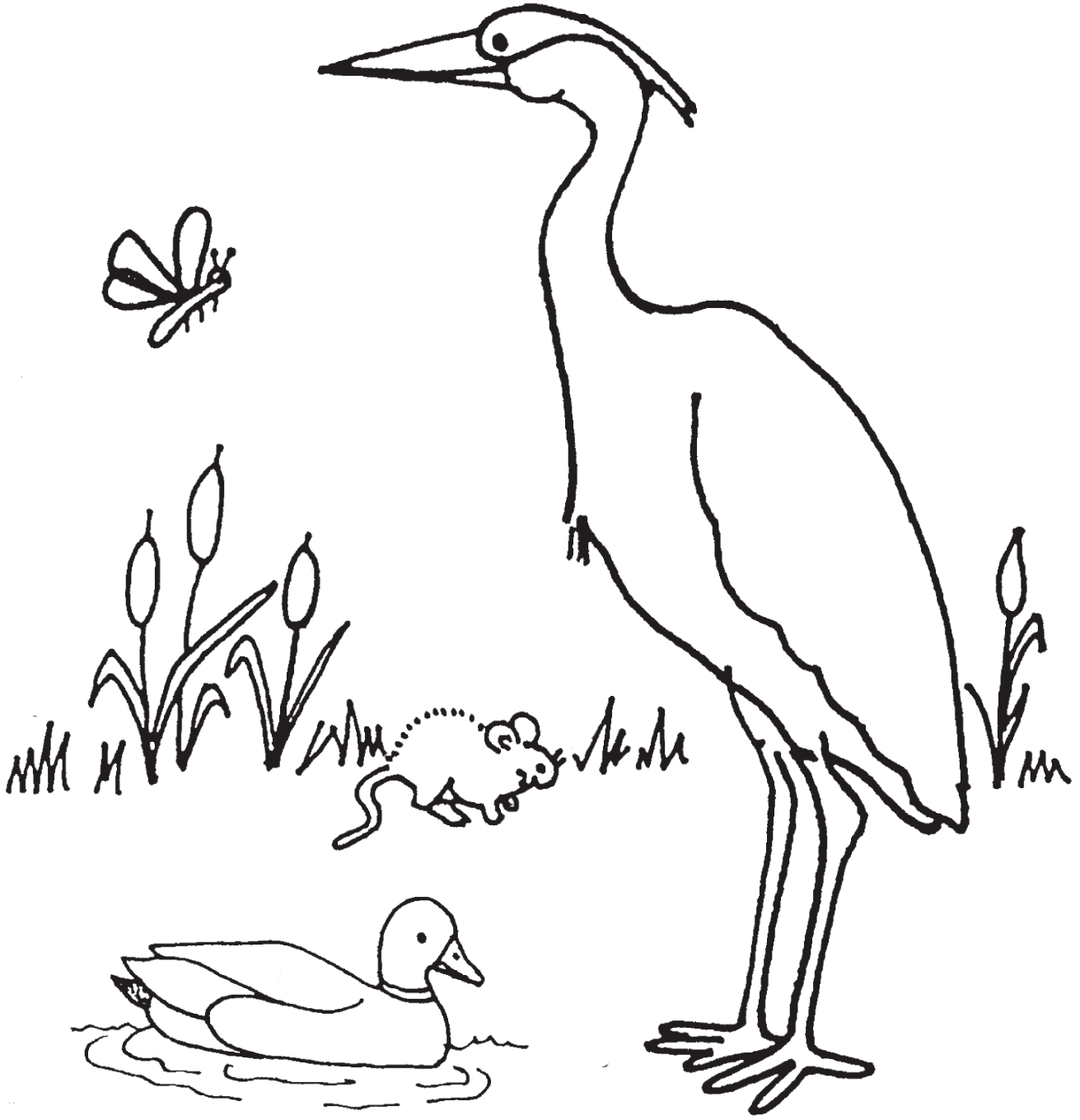
Çevrede ne ilginç şeyler vardı,
Merakla bakıp dururken,
Leyla bir masal anlatmaya başladı:
"Bir varmış bir yokmuş,
Çok güzel bir ülkede,
Turnalar yaşarmış."

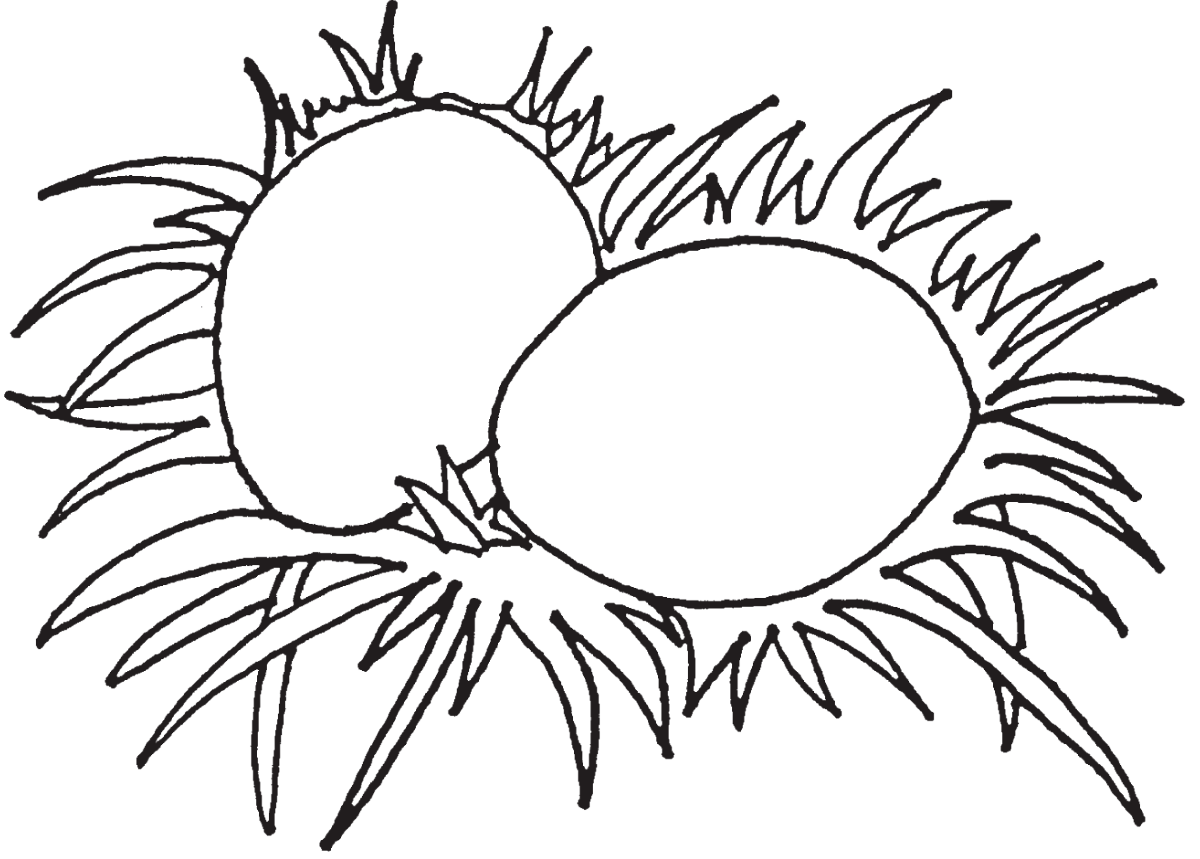
"Bu turnaların civcivleri,
Büyürmüş çok hızlı,
Uzarmış upuzun.
Sonra öyle güzel olurlarmış ki,
Başlarındaki beyaz uzun tüylerle,
Tıpkı gelin gibi süslü,
Allı turna derlermiş ona,
Uğur sayarlarmış Anadolu'da."

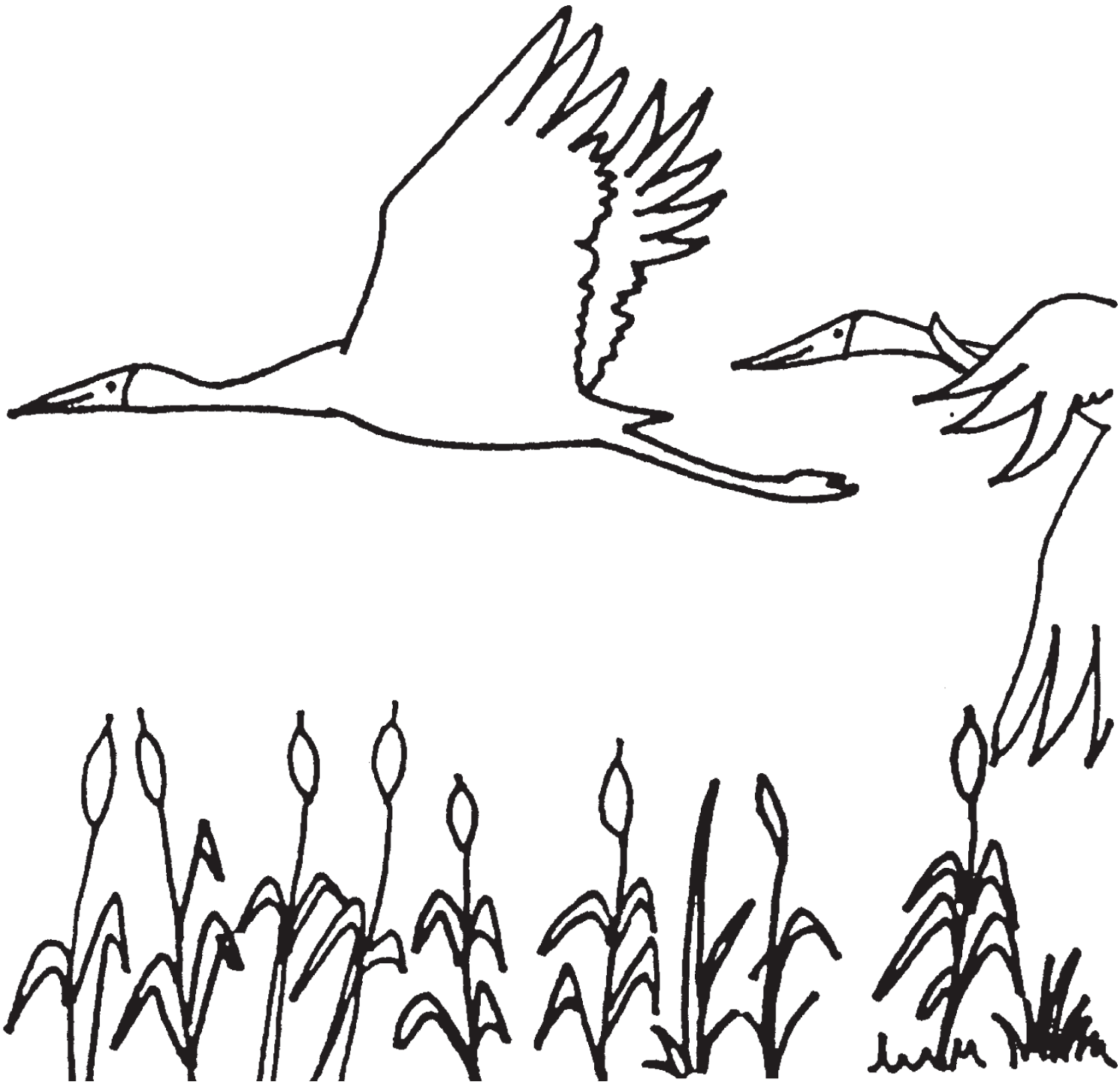
"Ancak ıslak ayrlar kurutulunca,
Bir tehlike belirmiř!
Meęer bu ayrlar,
Allı turnaların eviyemiş.
Sayıları azalmış zamanla,
Nesilleri tehlike altına girmiř."

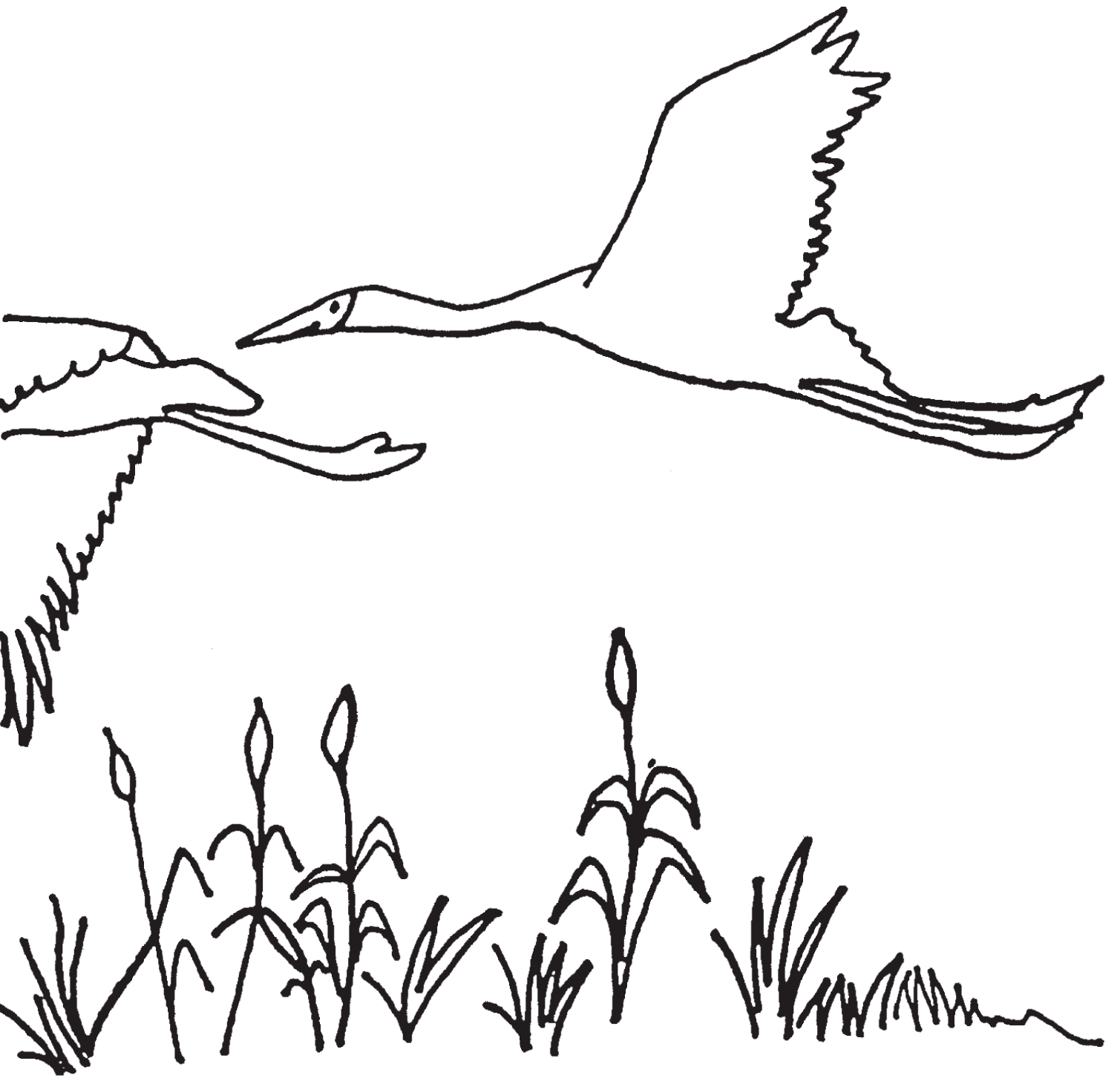
"Yalnızca turna mı?
Islak çayırlar kuruyunca
Böcekler, balıkçılar
Sulak alanlarda yaşayan tüm hayvanlar etkilenmiş!
Neyse ki doğa korumacılar var,
Allı turnaları ve diğer hayvanları,
Sulak alanları koruyan.
Doğa korumacılar onların en iyi arkadaşları."

Masal bitince, Leyla döndü bana:
"Sen de bir allı turnasın.
Beslenecek, güçlenecek,
Büyüyeceksin.
Sonra bir gün yumurtlayacaksın.
Bu yumurtalardan,
Civcivler çıkacak.
Onlar da günün birinde,
Güzel birer allı turna olacak."

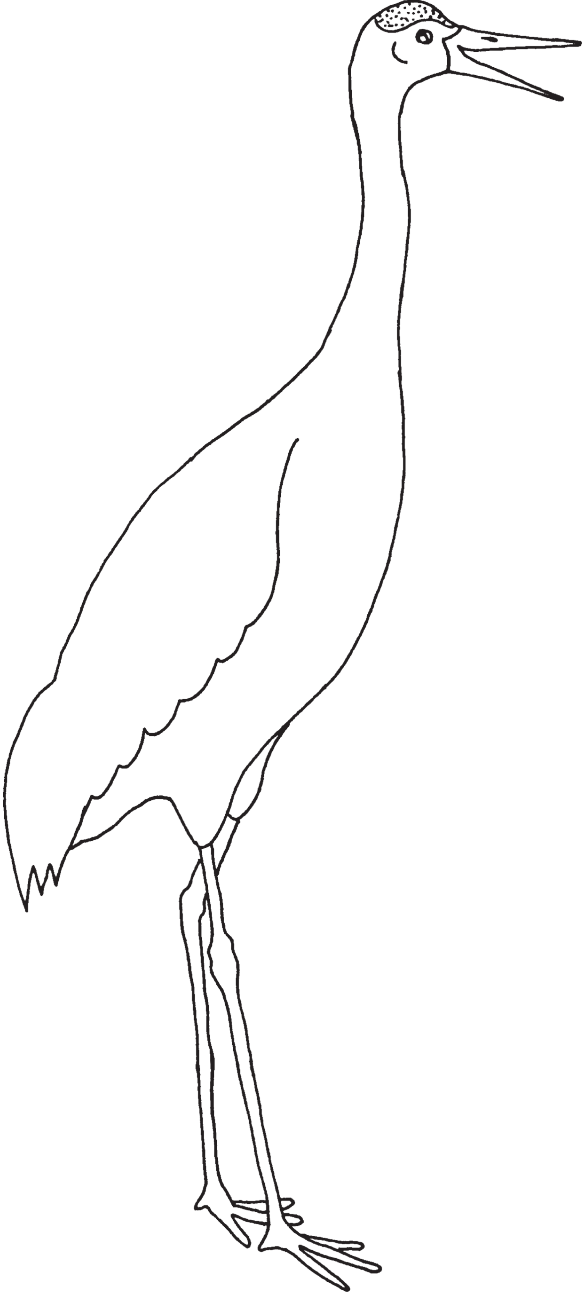

"Anladın mı benim işimi?
Allı turnalar yumurtlayınca,
Onları gözlerim.
Yumurtalar çatlayıp,
Civcivler çıkınca,
Onlara bakarım,
Ben bir doğa korumacıyım.
Allı turnaları, sulak alanları,
Ve orada yaşayan tüm hayvanları korurum."

“Yeter ki allı turnalar çoğalsın,
Yeter ki nesilleri tükenmesin!” dedi Leyla.
Leyla’nın bize yardım etmesine çok sevindim.
Peki ya sen?
Sen de bize yardım eder misin?
Düşün bakalım, turnalar için ne yapabilirsin?
Doğayı nasıl koruyabilirsin?”

Neler Öğrendin?

Turnaların sana ilginç gelen 3 özelliğini buraya yaz.

1.

.....

.....

.....

2.

.....

.....

.....

3.

.....

.....

.....

Uluslararası Turna Koruma Vakfı, kırk yılı aşkın süredir yeryüzündeki 15 turna türünün ve bu türlerin yaşadıkları sulak alanların korunmasına yönelik çalışmalar yürütmektedir. www.savingcranes.org

WWF-Türkiye; dünyanın önde gelen doğa koruma kuruluşlarından biri olan WWF'in ulusal örgütüdür. Beş milyonu aşkın destekçiye ve 100'den fazla ülkede faaliyet gösteren bir küresel ağa sahip olan WWF'in misyonu; biyolojik çeşitliliği koruyarak, yenilenebilir kaynakların sürdürülebilirliğini sağlayarak, kirlilik ve israfın önüne geçerek dünyamızdaki bozulma eğilimini durdurmak ve insanın doğayla uyum içinde yaşadığı bir gelecek kurmaktır. www.wwf.org.tr

